

I fattened it, and you will take it!

אנא מפטימנא ואת שקלת –

OVERVIEW

(כשעת העמדה בדין is כפל וד' וה' רב (who maintains that challenged the view of רב from a ברייתא which states that by כחוושה והשמינה he pays כעין שגנב and not כשעת. The גמרא answered that concerning כחוושה והשמינה, even רב admits that he pays only שגנב, for the גנב has a valid argument; why should the owner gain the 'ה' ד' תשלומי for the expense and effort that the גנב invested. However where there is no claim of מפטימנא (such as by יוקרא וזולא), then רב maintains that כשעת העמדה בדין is כפל וד' וה'. Our תוספות will explore the ramification of this answer.

משמע דכשנתפטמה מאליה הוי כשעת העמדה בדין -

It seems that when it was fattened of its own accord (not through the effort or expense of the thief), then he must pay the 'ה' ד' כפל as it is worth **בשעת העמדה** בדין, for the גמרא explains that the reason [in the ברייתא] he pays שגנב is because the גנב argues אנא מפטימנא ואת שקלת; however where there is no such argument, he pays the higher price - כשעת העמדה בדין

ולפי זה הוה מצי לאוקמי מילתיה דרב כשנתפטמה מאליה¹ -

And according to this answer (that the גנב claims מפטימנא and that is the [only] reason why he pays שגנב (כעין שגנב), the גמרא **could have established the ruling of רב** (that כשעת העמדה בדין is תשלומי כפל וכו') in a case **where נתפטמה מאליה** (since in that case the גנב cannot claim מפטימנא) -

ולא הוה צריך לאוקמיה ביוקרא וזולא -

And it would not have been necessary for the גמרא **to establish** the ruling of רב (concerning 'ה' ד' כפל וכו') [only] **by יוקרא וזולא**; it could also be by מאליה נתפטמה.

continues that the aforementioned concept (that רב will maintain by מאליה that the גנב pays 'ה' ד' כפל as it is worth בדין כשעת העמדה), is what we would have thought based (solely) on the answer that the גנב can claim מפטימנא -

ומיהו לפי האמת אפילו כשנתפטמה מאליה משלם כפל ד' וה' כעין שגנב² -

However, truthfully even if the animal was **נתפטמה מאליה** the rule is that the thief **pays 'ה' ד' כפל** as it was worth when he **stole it** (and not the higher price of כשעת העמדה בדין as תוספות inferred initially).

¹ See 'Thinking it over # 2.

² See 'Thinking it over # 1.

explains that the reason **כמו בטלה ונעשה איל דאמר לקמן³ דמשלם כפל ד' וה' כעין שגגב** is because it is -

כמו בטלה ונעשה איל דאמר לקמן³ דמשלם כפל ד' וה' כעין שגגב -

Like a sheep (which was stolen) **that** (later) **became a ram** and the thief slaughtered or sold the ram, **which** the גמרא **rules later that the thief pays כפל ד'**

- (אנא מפטימנא even though there is no claim of טלה and not כעין שגגב) -

ואפילו שינוי לא קני⁴ -

And even though the thief does not acquire the איל through this 'change'; it still belongs to the owner (even when it is an איל), therefore seemingly the thief was an איל טבח ומכר of the owner, nevertheless he pays שגגב; the lower price of a טלה. The reason is (as the גמרא states) -

משום דאמר ליה אטו תורא גנבי מינך דיכרא גנבי מינך -

Because the גנב says to the owner; 'did I steal an ox from you, did I steal a ram from you' (the גנב merely stole a sheep or a calf), therefore he pays שגגב וה' כעין שגגב of a sheep or a calf (the lesser amount) -

הכא נמי כשנתפסמה מאליה מצי אמר ליה אטו שמינה גנבי מינך -

Here too when the animal was נתפסמה מאליה, the thief can say to the owner, 'did I steal a fattened animal from you?!' He only stole a כחושה therefore he pays כפל וכו' for a כחושה כעין שגגב (the lesser amount).

anticipates a question; why then by יוקרא וזולא does the גנב pay בדין כשעת העמדה בדין גנב; why cannot he claim I stole an inexpensive animal from you, not a high priced animal. Therefore I should pay כפל for a זולא not for a יוקרא. יוקרא explains:

ודוקא ביוקרא וזולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה בדין -

And it is only concerning יוקרא וזולא where רב maintains that the כפל ד' וה' must be paid כשעת העמדה בדין -

דלא שייך למימר אטו יוקרא גנבי מינך⁵ -

For there (by יוקרא וזולא) the claim of 'did I steal an expensive animal from you?' is not applicable.

וטעמא אפרש לקמן⁶ בעזרת השם -

³ סה,ב.

⁴ If the גנב would acquire the animal through שינוי (that it was initially a טלה and became an איל), then there would be no חיוב of וה' תשלומי ד' וה' גנב. We must therefore assume that the איל still belongs to the original owner (and was not acquired by the גנב through גזול).

⁵ By טלה or כחושה והשמינה if he pays the current price this means he is paying for an איל or a שמינה, when he stole only a טלה or a כחושה; however by יוקרא וזולא when pays the current price he is paying for the animal which he stole which is now worth this current price.

⁶ דף סו,א בתוס' ד"ה תלויים. There תוספות explains (in addition to what was mentioned in footnote # 5) that the תורה writes concerning וה' תשלומי ד' וה' (חמשה בקר תחת השור וארבע צאן תחת השה) תחתיו, indicating the body of the animal. Therefore we assume that the תורה wants the payment to be in place of the animal that he stole. However concerning the price of the animal which depends mainly on the assessment of ב"ד and is not mentioned explicitly

And later I will explain בע"ה the reason why by טלה ונעשה איל or by כחושה והשמינה the can argue גנב מינך or תורא גנבי מינך; however it is not logical to argue by יוקרא גנבי מינך. This will be explained in the גמרא -

גבי הא דקאמר טלאים כדמעיקרא דמים כשל עכשיו:

which states the answer that כשל עכשיו דמים כדמעיקרא דמים.

SUMMARY

The ruling of רב concerning רב' ד' כפל וד' is only by כשעת העמדה בדין that it is כפל וד' and not by נתפטמה (even) מאליה. In all other cases he pays שגגה.

THINKING IT OVER

1. If the rule is (as תוספות maintains) that even if נתפטמה מאליה he pays only כעין שגגה,⁷ then why did the גמרא give the (seemingly misleading) answer that by כחושה the גנב pays שגגה because אנה פטימנא, when even if not for the פטימנא he would also pay only כעין שגגה (by נתפטמה מאליה)?!

2. נתפטמה מאליה by רב.⁸ In the case of נתפטמה מאליה the ruling would be that not only are the ד' וד' תשלומי payable כשעת העמדה בדין, but even the קרן would also be payable כשעת העמדה בדין (for the rule is that if ד' ולסוף ד' מעיקרא שויה זוז וזוז, then if שתייה או תבריה which is the equivalent of טבה ומכר, he pays זוזים ד'). How can תוספות claim that we could establish the rule of רב by נתפטמה מאליה?⁹

עיי"ש. (קרן אחייה לקרן) בי"ד (for the current assessment of תורה, there we say that we follow the current assessment of תוספות).

⁷ See footnote # 2.

⁸ See footnote # 1.

⁹ See אמ"ה.